

Regeldruk en financiële kosten Invoeringsbesluit

Effecten voor burgers en bedrijven

SIRA consulting doet onderzoek naar de effecten van het Invoeringsbesluit op regeldruk en financiële kosten voor burgers en bedrijven. Het onderzoek is nog niet geheel afgerond waarmee de hierna genoemde cijfers nog enig voorbehoud kennen, maar ten aanzien van de regeldruk en de financiële kosten tekenen zich niettemin duidelijke conclusies af.

Het Invoeringsbesluit kent zes onderdelen waarbij regeldruk en financiële kosten een rol spelen. Dit betreft het ruimtelijk vergunningvrij maken van bouwwerken, het technisch vergunningvrij maken van eenvoudige bouwwerken, wijzigingen rond nadeelcompensatie, het schrappen van enkele vergunningplichten voor milieubelastende activiteiten, het toedeling van verantwoordelijkheden van vergunningvoorschriften over vergunninghouders. Daarnaast heeft de bruidsschat een temporiserend effect op het vervallen van meldplichten.

ruimtelijk vergunningvrije bouwwerken

In de huidige situatie toetst de gemeente bij een bouwwerk zowel de ruimtelijke als de technische eisen. In het nieuwe stelsel wordt de technische toets losgeknipt van de ruimtelijke toets. Ten aanzien van de ruimtelijke toets geldt vervolgens in het nieuwe stelsel dat gemeenten voortaan in het omgevingsplan zullen aangeven voor welk type bouwwerken en voor welk gebied nog een ruimtelijk toetsing nodig is en aan welke ruimtelijk regels bouwwerken, zowel die zonder als met vergunningplicht dienen te voldoen.

De jaarlijkse besparing aan minder administratieve lasten en minder legeskosten die dit voor bedrijven opleverde is eerder door SIRA in het rapport over de Invoeringswet ingeschat op 27 à 56 mln euro. Voor burgers ging het om een jaarlijks bedrag van 17 à 36 mln eurp. SIRA ging er daarbij echter van uit dat in alle gevallen waarin de gemeente er voor kiest niet een vergunning verplicht te stellen, de gemeente kiest voor een verplichte melding. SIRA geeft in het onderzoek naar het Invoeringsbesluit aan dat het duidelijk geworden is dat gemeenten dit niet altijd zullen doen. SIRA gaat er nu van uit dat in 25 tot 50 procent geen melding verplicht wordt gesteld. De eerder door SIRA gerapporteerde jaarlijkse winst neemt hierdoor toe met 0,1 à 0,4 mln euro voor burgers en 0,1 à 0,6 euro mln voor bedrijven.

De bedragen in het rapport over de Invoeringswet zijn gebaseerd op het aantal bouwaanvragen uit 2007 (een basisjaar in de berekening). Zou gerekend worden met het aantal bouwaanvragen in 2017, hetgeen SIRA in het rapport over het Invoeringsbesluit gedaan heeft, dan zouden de hierboven genoemde besparingen meer dan verdubbelen.

technisch vergunningvrij

De lijst met bouwwerken die niet bouwtechnisch getoetst hoeven te worden, wordt via het Invoeringsbesluit uitgebreid. Deze eenvoudige bouwwerken worden van rijkswege "technisch vergunningvrij". Deze aanpassing geeft een vermindering van administratieve lasten voor initiatiefnemers omdat de bouwtechnische gegevens niet meer hoeven worden aangeleverd. Ook hoeven niet langer leges betaald te worden voor de vervallen bouwtechnische toets.

Voor burgers betekent deze wijziging in de regelgeving een besparing van 17 à 26 mln euro per jaar aan vermindering van administratieve lasten en minder financiële kosten in de vorm van legesbetalingen. Voor bedrijven gaat het om 8 à 12 mln euro per jaar.

De genoemde bedragen zijn gebaseerd op het aantal bouwaanvragen uit 2007 (een basisjaar in de berekening). Zou gerekend worden met het aantal bouwaanvragen in 2017, dan zouden de genoemde besparingen meer dan verdubbelen.

nadeelcompensatie

De Invoeringswet voert diverse veranderingen door op het gebied van nadeelcompensatie en planschade. In het rapport over de Invoeringswet heeft SIRA de jaarlijkse besparingen die hiermee

samenhangen berekend op maximaal 5 mln euro aan minder administratieve lasten en legeskosten voor burgers en maximaal 2 mln euro voor bedrijven.

In het Invoeringsbesluit is nu een mogelijkheid opgenomen waarmee gemeenten kunnen besluiten tot het invoeren van een informatieplicht voor situaties waarin er geen sprake is van een meldings- of vergunningsplicht. Deze mogelijkheid wordt geschapen omdat de informatieplicht nodig geacht kan worden in het geval dat derden een signaal nodig hebben dat er iets gaat gebeuren waardoor hun belangen mogelijk kunnen worden geschaad. In de meeste gevallen zal er al wel sprake zijn van een vergunning of een melding, waardoor het aantal informatieplichten naar inschatting van SIRA beperkt kan blijven tot maximaal 5.000 meldingen per jaar. De hiermee verbonden administratieve lasten voor burgers bedragen tot 45.000 euro per jaar en voor bedrijven 360.000 euro per jaar.

schrappen vergunningsplichten milieubelastende activiteit

Via het Invoeringsbesluit wordt de vergunningplicht voor een aantal milieubelastende activiteiten vervangen door een meldplicht. Het gaat om monomestvergistings, het opslaan van goederen en onderhouden van voertuigen voor vervoer, voor zover het gaat om tanken van voertuigen met LPG of tanken LPG bij tankstations, het aanleggen en gebruiken van een gesloten bodemenergiesysteem met een bodemzijdig vermogen van 70 kW of meer, het opslaan propaan of propane in meer dan twee tanks, het opslaan eigen afvalstoffen op een andere locatie dan de locatie van productie en laboratoria die werken met biologische agentia (ziekteverwekkers) en gericht werken met genetisch gemodificeerde organismen. Het gaat hier naar verwachting slechts om 300 tot 500 vergunningaanvragen per jaar. De vermindering van administratieve lasten is daarmee beperkt tot 1 à 2 mln euro per jaar.

toedelen verantwoordelijkheden vergunning

In de huidige situatie is de vergunninghouder, of vergunninghouders indien er meerdere vergunninghouders zijn, primair verantwoordelijke voor de naleving van de voorschriften en wordt er in een vergunning niet uitgelaten wie waarvoor verantwoordelijk is indien er meerdere vergunninghouders zijn. Het Invoeringsbesluit maakt het mogelijk om verantwoordelijkheden binnen één vergunning te verdelen over meerdere vergunninghouders. Het initiatief hiertoe ligt bij het bedrijf die hier een verzoek om kan doen.

De mogelijkheid om verantwoordelijkheden van verschillende bedrijven binnen één vergunning te expliciteren kan reductie van lasten voor initiatiefnemers opleveren. Het gaat daarbij om juridische kosten en om verzekeringskosten. Deze situaties kunnen zich voordoen bij RIE-installaties en BRZO bedrijven. Daarnaast kan dit artikel ook meer duidelijkheid vooraf bieden indien een meerdere vergunninghouders om redenen van kostenbesparing één vergunning willen aanvragen voor hun gezamenlijke activiteiten. Denk aan één omgevingsvergunning voor twintig identieke uitbouwen in een straat.

SIRA heeft nog niet kunnen bepalen hoe vaak bovenstaande zal voorkomen en wat het totale voordeel daarvan kan zijn.

vervallen meldplicht en bruidsschat

Vanwege het beperken van het toepassingsbereik van rijksregels vervallen een groot aantal meldplichten. Het gaat hier bijvoorbeeld om meldplichten voor scholen, horeca of kantoren. SIRA heeft destijds berekend dat het vervallen van deze meldplichten kan leiden tot een vermindering van administratieve lasten van 7 à 10 mln euro per jaar. Om geen gat te laten vallen tussen het vervallen van rijksregels bij de invoering van het nieuwe stelsel en het moment waarop een gemeente in het omgevingsplan besloten heeft over de scope en invulling van de lokale regels, voert de bruidsschat de voormalige rijksregels als het ware voorlopig weer in. De gemeenten zullen over de van rijkswege vervallen meldplichten moeten besluiten in welke mate deze inderdaad zullen vervallen. Het eerder door SIRA berekende voordeel zal daarom niet meteen in 2021 en mogelijk niet volledig gerealiseerd worden.

conclusie

De winst van het Invoeringsbesluit voor burgers telt op tot een totaal van 17 à 26 mln euro per jaar. Voor bedrijven telt de winst op tot een jaarlijks bedrag van 9 à 14 mln euro. Daarnaast geldt dat de eerder gerapporteerde winst voor bedrijven van vervallen meldplichten van 7 à 10 mln euro per jaar afhankelijk is van de wijze waarop gemeenten hierover zullen besluiten. Tenslotte meldt het onderzoeksrapport dat de jaarlijkse winst vanwege het loslaten van de ruimtelijke toets (burgers 17 à 36 mln euro, bedrijven 27 à 56 mln euro) en de jaarlijkse winst van ten gevolge van het technisch vergunningvrij maken van eenvoudige bouwwerken (burgers 17 à 26 mln euro, bedrijven 8 à 12 mln euro) meer dan verdubbelt wanneer de winst met actuele aantallen bouwaanvragen zou worden berekend.

Ministerie BZK, 26 november 2019